



صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران  
ستاد انتخابات  
دبیرخانه



# انتخابات



(رسانه های بیگانه)



دهم اردیبهشت ۱۳۹۶ - شماره ۳۳

عنوان	صفحه
مقدمه:	۱
فضای تبلیغی رسانه های بیگانه درباره انتخابات ریاست جمهوری.....	۲
الف - توصیه رهبر معظم انقلاب به نامزدهای انتخابات درباره اقتصاد.....	۲
۱- زیرسؤال بردن توصیه رهبری به نامزدها؛ اقتصاد ایران، اقتصادی برونزا!!!.....	۲
۲- دوقطبی حاکمیت - دولت : اقتصاد جنگی- محصور در برابر اقتصاد تعاملی - باز!!!.....	۲
۳- الفاء جهت دهی به حامیان احمدی نژاد در حمایت از رئیسی - قالیباف.....	۳
ب - اعتبارزدایی از وعده های اقتصادی قالیباف و رئیسی.....	۳
۱- وعده های اقتصادی نامزدها ؛ پوپولیستی و فریبکارانه!!!.....	۳
۲- وعده های اقتصادی؛ توخالی و غیرعملیاتی!.....	۴
۳- وعده ها و سیاست های پوپولیستی؛ تجربه ای شکست خورده.....	۴
۴- وعده های اقتصادی؛ زمینه ساز بحران بعدی در ایران.....	۴
۵- وعده های اقتصادی؛ وعده هایی بی پشتوانه و غیرقابل اجرا!.....	۵
۶- وعده های اقتصادی؛ وعده هایی برای جمع کردن رای.....	۵
۷- وعده های اقتصادی؛ عوام گرایانه و غیرعملیاتی!.....	۵
۸- بهبود وضعیت اقتصادی؛ در گرو تنش زدایی در عرصه خارجی.....	۶
۹- نهادهای موازی؛ مانع اقدامات دولت در عرصه اقتصادی.....	۷
۱۰- وعده های اقتصادی؛ حربه ای برای جذب رای مردم.....	۷
۱۱- وعده های قالیباف؛ تداعی کننده آب و برق مجانی!!!.....	۷
۱۲- انقلاب اقتصادی در گرو انقلاب در عرصه سیاست خارجی.....	۸
ج- نامزدی اسحاق جهانگیری ؛ پوششی یا آماده شدن برای دور بعد؟!.....	۸
۱- نامزدی اسحاق جهانگیری؛ احتیاطی و الگوبرداری از انتخابات آمریکا.....	۸
۲- ائتلاف اصلاح طلبان با اعتدالی ها؛ ائتلافی انفعالی و از سر ناچاری.....	۹
۳- نامزدی جهانگیری؛ نگاه اصلاح طلبان به انتخابات ۱۴۰۰.....	۹
۴- نامزدی جهانگیری؛ حمایت از روحانی در برابر ارتش انتخاباتی حاکمیت!!.....	۹
د- رویکرد تخریبی رسانه های بیگانه به نامزدی ابراهیم رئیسی.....	۱۰
۱- ابراهیم رئیسی؛ احمدی نژادی معمم!.....	۱۰

- ۲- وعده رئیسی برای اشتغال‌زایی از فضای مجازی؛ در تناقض با برخوردهای قوه قضائیه!..... ۱۱
- ۳- تخریب ابراهیم رئیسی؛ شباهت های رئیسی و مرتضوی!!..... ۱۱
- ه - تلاش رسانه های بیگانه با هدف دوقطبی نمایی فضای انتخابات..... ۱۲
- ۱- رقابت رئیسی- روحانی؛ تقابل مهاجم - مدافع!..... ۱۲
- ۲- رقابت رئیسی - روحانی : القاء دوقطبی روس گرا و غرب گرا!..... ۱۲
- ۳- دوقطبی تنش‌زدایی - تنش‌زایی؟!..... ۱۲
- و- ارزیابی عملکرد و وعده های حسن روحانی در بستر انتخابات..... ۱۳
- ۱- برجام، بزرگترین دستاورد حسن روحانی..... ۱۳
- ۲- رای به روحانی، انتخاب میان بد و بدتر!..... ۱۳
- ۳- وعده روحانی برای تحقق مطالبات مردم؛ وعده ای پوپولیستی..... ۱۴
- ز- ارزیابی نخستین مناظره نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری..... ۱۴
- ۱- مناظره اجتماعی، تحت الشعاع مجادلات اقتصادی و سیاسی..... ۱۴
- ۲- مسایل و معضلات اجتماعی؛ تحت‌الشعاع وعده های اقتصادی و توزیع پول!..... ۱۴
- ۳- مناظره اول؛ صحنه جنگ لفظی قالیباف و جهانگیری- روحانی..... ۱۵
- ۴- اولین مناظره؛ تداعی کننده تقابل روحانی و قالیباف در دور قبل..... ۱۵
- ۵- کاندیدای پوششی فراتر از کاندیدای اصلی..... ۱۶
- ۶- اسحاق جهانگیری؛ برنده مناظره اجتماعی نامزدها..... ۱۶
- ۷- قالیباف، فراتر از رئیسی..... ۱۷
- ۸- ناتوانی روحانی در کسب رای بالای ۵۰ درصد؛ کشیدن شدن انتخابات به دور دوم..... ۱۷

آغاز تبلیغات نامزدهای دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری از رسانه ملی و به ویژه برگزاری اولین مناظره زنده نامزدها مورد توجه رسانه‌های بیگانه قرار گرفت. ارزیابی برنامه‌های و سخنان هر یک از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری از موضوعاتی بوده که این رسانه‌ها به آن توجه نشان دادند. در این راستا آنچه مورد تاکید رسانه ای بیگانه بوده و به نوعی سناریوی اصلی آنها، اعتبارزدایی از وعده‌های و برنامه‌های اقتصادی برخی نامزدها (رئیس و قالیباف) بوده؛ رویکردی که نشان دهنده جهت گیری تبلیغی این رسانه‌ها در قبال انتخابات ریاست جمهوری پیش رو است. از این منظر، برنامه‌ها و وعده‌های انتخاباتی آقایان رئیس و قالیباف به عنوان دو نامزد اصلی جریان اصولگرا در انتخابات با هجمه گسترده تبلیغی رسانه‌های بیگانه مواجه شد؛ آنهم با عبارات و عناوینی نظیر پوپولیستی، فریبکارانه و .. « فکر می‌کنم تا حد زیادی وعده‌هایی که داده می‌شود توخالی است، وعده ۵ تا ۶ میلیون شغل در ۴ سال آینده که آقایان رئیس و قالیباف مطرح کرده‌اند این‌ها امکان تحققش در ایران بسیار اندک است..»<sup>۱</sup>

در محوری دیگر، رسانه‌های بیگانه تلاش کرده نوعی فضای دوقطبی از انتخابات ریاست جمهوری ایران ترسیم و تصویرسازی نماید. براین اساس بیگانه از تقابل رئیس - روحانی در انتخابات گفته و در همین راستا کوشیده آن را مصداق سازی کند. در این باره بیگانه گاهی از دوقطبی "تنش زدایی و تنش زایی" و "روس‌گرا و غرب‌گرا" در عرصه سیاست خارجی گفته، گاهی هم در عرصه اقتصادی، بر دوگانه اقتصاد جنگی و اقتصاد تعاملی تاکید کرده: «اینکه ایشان (آیت‌الله خامنه‌ای) به هر صورت مدافع آقای روحانی نیست من غیر مستقیم از دیگر کاندیداها حمایت می‌کند .. می‌خواهند بگویند که من در روح و فکرم همراه کسانی هستم که می‌خواهند دور ایران را حصار بکشند و ما همان اقتصاد جنگی که هشت جنگ با عراق را داشته باشیم این حرف‌شان است ولی در عمل همان راهی را مجبورند قبول بکنند که اقتصاددانان حول و حوش روحانی در عمل عرضه خواهند کرد. راه دیگری برای آقای (آیت‌الله) خامنه‌ای هم نخواهد بود!!»<sup>۲</sup>

در ارزیابی اولین مناظره نامزدها، نیز رسانه‌های بیگانه همین رویکرد تبلیغی را در پیش گرفتند و در این زمینه تلاش کردند برنده و بازنده این مناظره را معرفی کنند «بازی کاملاً تیمی بود دو تیم یکی اعتدالی / اصلاح طلبی و دیگری اصولگرایی / انقلابی - سستی، تیم دولت منظم‌تر کار کرد، تقسیم کار، هماهنگ‌تر، بازی بدون هیجان آغاز شد .. حمله توسط تیم اصولگرا آغاز شد ولی ضد حمله طرف مقابل قوی بود و اصولگراها را زمین گیر کرد .. استراتژی اصلی اصولگرایان، تاکید بر این بوده که وضع بدتر شده، دفاع دولتی‌ها این بود نظرتان واقع بینانه نیست و آرمانیست..»<sup>۳</sup>

۱ - مجید محمدی ، رادیو فردا - ۹۶/۲/۷

۲ - مهران براتی ، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

۳ - سعید برزین در گفتگو با تلویزیون بی بی سی - ۹۶/۲/۸

**الف - توصیه رهبر معظم انقلاب به نامزدهای انتخابات درباره اقتصاد**

**۱- زیرسؤال بردن توصیه رهبری به نامزدها؛ اقتصاد ایران، اقتصادی برونزا!!**

« مسئله ارتباط با خارج یا اینکه فرضا تبادل سرمایه اعم از سرمایه دانش یا فرضا سرمایه مالی سرمایه صنعتی اینها تنها مسئله این نیست که کشور نیازمند است بلکه شما با گشایش اقتصادی در واقع یک نوع سیگنال و نشانه هم صادر می کنید به محیط بین المللی به یاد بیاوریم که اقتصاد ایران یک اقتصاد برونزا است یعنی اینکه الان اگر در دوره پسابرجام همین شیر نفت باز نشده بود و نفتی صادر نمی شد همین رشد هم که رشد در واقع رانتی نفتی است بوجود نمی آمد. در سایر عرصه ها هم اینجوری است... نگاه به بیرون به این معنا نیست که فرضا معنای سنتی وابستگی باشد بلکه می شود در عین حفظ استقلال نوعی همکاری نوعی همگامی را با سایر کشورها داشت بخصوص با کشورهایی که می توانند از نظر تکنولوژی بخصوص تکنولوژی نو و فن آوری و نوآوری به اقتصاد ایران کمک بکنند و البته باز تاکید می کنم با حفظ استقلال ایران و البته در چهارچوب منافع ملی ما می دانیم که خوب خیلی از کشورها هستند که به این دو به اصطلاح شاخص، شاخص به هر حال برایشان مهم است عدم وابستگی و همزمان درون زایی اقتصاد خودشان ولی این به معنای این نیست که همکاری نکردند. اگر منظور رهبر رژیم ایران فرضا این باشد یعنی همان سیاست های گذشته انزوا و به هر حال تنش بین المللی البته این راه به جایی نخواهد برد...»<sup>۴</sup>

**۲- دوقطبی حاکمیت - دولت : اقتصاد جنگی - محصور در برابر اقتصاد تعاملی - باز!!**

«اینکه ایشان (آیت الله خامنه ای) به هر صورت مدافع آقای روحانی نیست من غیر مستقیم از دیگر کاندیداها حمایت می کند در نظر ولی صحبت های ایشان در واقعیت زندگی اقتصادی و اجتماعی ایران بی اثر خواهد بود چون ببینید بودجه کشوری بودجه دولتی آقای روحانی فقط کفاف می دهد برای اینکه حقوق کارمندان را بدهد حقوق بسیجی ها و سپاهیان را بدهد و یارانه ها را تامین بکند. بیشتر از آن دولت پولی در اختیار ندارد که خرج تولید و توسعه در صنعت و غیره بکند. بنابراین حتما لازم است که این از جایی دیگر تامین بشود. مثلا فقط مساله پول نیست مساله پول را می شود داخل از طریق ایرانی ها تامین کرد. مساله تکنولوژی مهم است. همراه سرمایه گذاری تکنولوژی می آید. هم اکنون چیزی در حدود ۱۷۰ تا ۱۸۰ میلیارد دلار فقط برای صنایع نفت و گاز برای بهسازی این صنایع لازم است که اصلا بکار بیافتد که ایران بتواند درآمد بیشتری داشته باشد می خواهند بگویند که من در روح و فکرم همراه کسانی هستم که می خواهند دور ایران را حصار بکشند و ما همان اقتصاد جنگی که هشت جنگ با عراق را داشته باشیم این حرف شان است ولی در عمل همان راهی را مجبورند قبول بکنند که اقتصادانان حول و حوش روحانی در عمل عرضه خواهند کرد. راه دیگری برای آقای (آیت الله) خامنه ای هم نخواهد بود.»<sup>۵</sup>

<sup>۴</sup> - احمد علوی استاد دانشگاه و پژوهشگر اقتصادی در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۶

<sup>۵</sup> - مهران براتی ، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

### ۳- آقاء جهت دهی به حامیان احمدی نژاد در حمایت از رئیسی - قالیباف

«ایشان (آیت الله) در حقیقت خیلی مایل است که بر هر صورت این مساله اقتصاد ببینید شعارهای اصلی ریسی و قالیباف هم هست. هر دو کاندید در پی این هستند که رای پایه اجتماعی احمدی نژادی را بگیرند آقای (آیت الله) در این جهت دارد کمک می کند که طرفداران احمدی نژاد پایه اجتماعی مستضعفین، دهقانان، ساکنین دهات و شهرهای کوچک و قصبه ها بروید و به این کاندیدای دیگر رای بدهید. ایشان امکان اینکه در انتخابات دخالت بزرگی بکنند ندارد چون وزارت کشور دست قوه مجریه است همین مساله (حوادث سال ۸۸) از آن مساله هم بعد چیزی یاد گرفتند الان هم این کار من غیرمستقیم انجام می دهند.»<sup>۶</sup>

### ب - اعتبارزدایی از وعده های اقتصادی قالیباف و رئیسی

#### ۱- وعده های اقتصادی نامزدها؛ پوپولیستی و فریبکارانه!!

«یک واقعیتی که هست این است که وعده های اقتصادی اصولاً در اکثر دنیا یکی از مهمترین وعده هایی است که کاندیدا در زمان انتخابات به آن روی می آورند به خاطر اینکه بالاخره اقتصاد یکی از مهمترین معیارها برای مردم هست موقعی که می خواهند رای بدهند ایران هم جدای از کشورهای دیگر نیست ولی موضوع این است که در ایران وعده های تو خالی دادن به خاطر نبود سیستم پیگیری و نظارت بر عملکرد منتخبین یک امر عادی تبدیل شده یعنی از زمان انتخابات ۸۴ و روی کار آمدن آقای احمدی نژاد با آن شعارهای پوپولیستی ما شاهد این هستیم که در هر دور از انتخابات کاندیدایی ظاهر می شوند که وعده های بسیار عجیب غریب و غیر علمی و غیر عملی می دهند به خاطر این که می دانند بعد از این که انتخاب شدند سیستمی وجود ندارد که از آنها پیگیری کند که این وعده هاتان چی شد و به قول خودشان تا چهارسال دیگر و انتخابات بعدی خدا بزرگ است و آنها می دانند با چه ترفندی دیگری دوباره رای مردم را به دست بیاورند.»<sup>۷</sup>

«به طور طبیعی، آقای رئیسی رای پایگاه اصلی حامی نظام، یعنی، پایگاه اجتماعی اصولگرایان را دارد اما برای آنکه موفق شود، نگاه اصلیش به آرای شناور، بینابین و به ویژه قشرهای محروم است که به لحاظ اقتصادی در وضع تنگنا و سختی هستند؛ به همین علت، بیشتر وعده های اقتصادی مانند، افزایش دو تا سه برابری یارانه قشرهای محروم، می دهد، ولی توضیح نداد، بر اساس کدام قانون و منابع مالی این کار را خواهد کرد. به هر صورت، متأسفانه در این دوره می توان گفت که رکورد گینس در بیان وعده های تو خالی و مواضع پوپولیستی و عوام فریبانه در حال شکسته شدن است همین طور آقای قالیباف نیز روی همین قشرهای خاکستری سرمایه گذاری کرده است و به طور نسبی مزیت دارد و همچنین به لحاظ رای آوری در این حوزه، وضع اش از آقای رئیسی بهتر است. قالیباف نیز مرتب روی افزایش اشتغال مانور می دهد و وعده های اقتصادی می دهد که از نگاه اکثر کارشناسان اقتصادی تقریباً محال است که بتوان در یک دوره چهار ساله محقق کرد.»<sup>۸</sup>

۶ - مهرا ن براتی ، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

۷ - مصطفی خسروی تحلیل گر مسائل سیاسی ایران از آمستردام هلند، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

۸ - علی افشاری، کارشناس مسایل ایران ساکن آمریکا در گفتگو با رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

## ۲- وعده‌های اقتصادی؛ توخالی و غیرعملیاتی!

«مطمئناً بخش بزرگی از مردم ایران امروز مهمترین اولیتهای اولیتهای اقتصادی بحث‌های مربوط به معیشت‌شان و بحث بیکاری است یعنی نباید مردم را سرزنش کرد که اگر به این وعده‌ها گوش می‌دهند یا پیگیری می‌کنند به خاطر این که وضعیت کشور از نظر اقتصادی وضعیت سالمی نیست حجم بیکاری زیاد است و معضلات اجتماعی حاصل از بیکاری و فقر و اقتصاد ضعیف در جامعه به شدت دیده می‌شود مردم کاری که می‌توانند بکنند این است که واقع‌گرایانه به وعده‌ها نگاه کنند مثلاً این وعده آقای قالیباف که شما اشاره کردید یک چیزی حدود ۳۰۰ میلیارد دلار هزینه لازم است تا ایشان بتوانند ۵ میلیون شغل در طی چهارسال به وجود بیاورد خوب این برای هر کسی که با اعداد و رقم آشنا باشند مشخص است که این وعده به هیچ عنوان منطقی و عملی نیست و صرفاً یک وعده تو خالی برای جلب رای مردم است مردم در این مدت بهترین کاری که می‌توانند بکنند این است که از نظرات کارشناسانی که به آنها اعتقاد دارند و اعتماد دارند استفاده کنند تا بتوانند معیاری برای تمیز دادن وعده‌های درست و وعده‌های نادرست داشته باشند.»<sup>۹</sup>

## ۳- وعده‌ها و سیاست‌های پوپولیستی؛ تجربه‌ای شکست خورده

«تنها راه ممکن (برای تشخیص وعده‌های درست از نادرست) تکیه کردن بر تجربیات ایران هست و همینطور تجربیات دنیا در ایران پوپولیسم سیاست‌های عوام‌گرایانه که بخصوص بعد از سال ۸۹ با توزیع یارانه‌های نقدی آغاز شد ما می‌بینیم که چه نتایجی به بار آورده و کشور سال‌ها طول خواهد کشید تا از این سیاست‌های پوپولیستی آن دوره خودش را آزاد کند و در مقیاس جهانی هم نمونه‌ها فراوان است نمونه‌ای که در حال حاضر همه دوربین‌ها روش متمرکز است و نزول است مردم می‌بینند که با سیاست‌های پوپولیستی و عوام‌گرایانه شخصی مثل هوگو چاوز کار این کشور ثروتمند آمریکا لاتین به کجا رسید بنابراین راه تنها تکیه بر تجربه است و حساب و کتاب خواستن از نامزدهای انتخاباتی است باید از آنها آمار و ارقام خواست برای هر پیشنهادی باید از آنها پرسید چگونه می‌توان به این هدفی که شما تعیین کردید رسید...»<sup>۱۰</sup>

## ۴- وعده‌های اقتصادی؛ زمینه ساز بحران بعدی در ایران

«بالاخره بخش‌هایی در حکومت از یک عقلانیت حداقلی برخوردار هستند به غیر از علی لاریجانی حتی باهنر هم که در مجلس قبلی مقابل رییس مجلس بود و متناسب نیروهای اصولگرا هست من دیدم امروز واکنش نشان داده و این وعده‌ها را تو خالی دانسته و حتی یکی از آیات عظام از مراجع تقلید هم نسبت به یک همچنین وعده‌هایی واکنش نشان داده این نشان می‌دهد که در سطح کلان در کشور بسیاری متوجه هستند که کشور دارد به مسیری می‌رود که حتی آقایانی شخصی غیر از آقای روحانی انتخاب شود انباشت مطالبات اقتصادی پس از این انتخابات به گونه‌ای خواهد بود که نه این مجلس و نه این حاکمیت و نه دولت بعدی می‌تواند جواب‌گوی این وعده‌های بسیار بسیار دروغین و تو خالی باشد و این خودش می‌تواند پایه بحران بعدی برای کشور باشد.»<sup>۱۱</sup>

۹ - مصطفی خسروی تحلیل‌گر مسائل سیاسی ایران از آمستردام هلند، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

۱۰ - فریدون خاوند، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

۱۱ - مصطفی خسروی تحلیل‌گر مسائل سیاسی ایران از آمستردام هلند، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

## ۵- وعده‌های اقتصادی؛ وعده‌هایی بی‌پشتوانه و غیر قابل اجرا!

«این وعده‌هایی که داده شده تا کنون هیچ کدامش برای من پایگاه منطقی نداشته و تئوری پشتش نیست نیرویی پشتش نیست ایجاد اشتغال به آن میزانی که می‌گویند به رقم بزرگی از سرمایه‌گذاری احتیاج دارد همینطور نرخ رشدهایی که به افزایش در درآمد ملی را که پیشنهاد می‌کنند وعده می‌دهند نیاز به حجم عظیمی از سرمایه دارد این سرمایه‌ها وجود ندارند و اگر هم وجود دارند بالقوه وجود دارند بالفعل این نامزدها نمی‌توانند آنها را استخراج کنند بیرون بکشند به جریان بیاندازند در واقع به دلیل اینکه این نامزدها ارتباط واقعی به عمیقی با جریان‌های اجتماعی با نیروهای اجتماعی با خود جامعه با بدنه جامعه ندارند و بیشتر به صورت یک آرایه بندی در واقع یک نوع چیدمان توسط شورای نگهبان انتخاب شدند در این ۱۰ پانزده روز آخری که وقت دارند برای انتخابات وعده‌هایی می‌دهند که نیروی بیشتری را سرگرم کند جذب کند ... اینها لحظات گذرای این دوره هستند که مطرح می‌شوند پشتوانه‌ای ندارند و فقط وعده هستند .. انتخابات با این سبک حمایتی با این سبک انتخابات لیبرال را در همه جهان با بحران روبه‌رو می‌بینیم در همه جهان وعده‌هایی که می‌کنند انجام نمی‌شود انتخابات آمریکا همین انتخابات فرانسه الان ببینید رییس جمهور فعلی فرانسه فقط بیست درصد محبوبیت دارد مثلاً آقای اوباما سعی می‌کند به سمت وعده‌هاش برود چون در آن هم باز هم موفق نمی‌شود..»<sup>۱۲</sup>

## ۶- وعده‌های اقتصادی؛ وعده‌هایی برای جمع کردن رای

«این در واقع وعده‌های بی‌پشتوانه است خلاصه گفت خوبی خواهی در آن است که هر چه شب بگویند صبح نه آن است دیگر فکر این که فرداش چی می‌شود نیستند دیگر برای این که ارتباط مشخصی با تشکل‌ها با عمق جامعه ندارند جامعه‌ای که تشکل‌های سیاسی و صنفی وجود ندارد و کاندیدا از آن مسیر انتخاب نمی‌شوند و فقط چیدمان می‌شوند این بحث‌ها مطرح می‌شود به وسط میاد بله نیاز به سرمایه داریم سرمایه‌گذاری خارجی .. منابع ارزی و بعد در داخل پتانسیل‌های زیادی برای جذب سرمایه داریم اما هیچ کدام از این نامزدها به دنبال آن پتانسیل‌ها نمی‌روند برای اینکه در یک چهارچوب محافظه کارانه‌ای کار می‌کنند خوب اگر می‌گویند من این پرداخت‌ها رفاهی را به عمل بیاورم باید بگویند منابع چی است این منابع عمدتاً می‌باید متکی باشد بر مالیات‌هایی که از این اقشار بسیار ثروتمند از سودهای کلان باید گرفته شود هیچ کدام این را نمی‌گویند چون این حرف‌هایشان رادیکال است این حرف‌هایشان به منزله از دست دادن نیروهای اقتصادی است اما از طرف دیگر حرف‌هایی که بدون پشتوانه است می‌گویم که فعلاً در این مرحله آراء را جمع کنند...»<sup>۱۳</sup>

## ۷- وعده‌های اقتصادی؛ عوام‌گرایانه و غیر عملیاتی!

«... این نامزدهای به اصطلاح انتخابات ریاست جمهوری البته شعارهای زیادی دادند وعده‌های زیادی می‌دهند و به هر حال هر کدام شان سعی می‌کند که با رقابتی که با دیگری دارد این عددها و رقم‌ها را بالاتر برد منتها هیچ کدام از این افراد نمی‌گویند که چگونه می‌خواهند به این اهداف برسند در چهارچوب بحث‌های اقتصادی مهم نیست اینکه شما چطور می‌توانید یک هدف را اعلام می‌کنید یا تعریف می‌کنید مهم این است که چگونه رسیدن به آن هدف را چگونه

۱۲ - فرییز رییس دانا کارشناس اقتصادی در گفتگو با تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶

۱۳ - فرییز رییس دانا کارشناس اقتصادی در گفتگو با تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶



تعریف می کنید با توجه به اینکه منابع کمیاب است و اساساً اینکه هر سیاستگذاری اقتصادی دارای یک به اصطلاح نقاط مثبت و منفی خواهد بود هر سیاست گذاری که به اصطلاح تعریف می شود و به هر حال اعلام می شود باید گفته بشود که منابعش کجاست پیامدهای مثبت و منفی اش کجاست و بازه زمانی که وجود دارد برای تحقق آن چیست. متأسفانه هیچ کدام از این نامزدها این به اصطلاح مشخصات را اعلام نمی کنند و بنابر این در هاله ای از ابهام وجود دارد شعارهایشان و بیشتر شائبه نوعی عوام گرایی و پوپولیسم را در واقع به ذهن متبادر می کند.<sup>۱۴</sup>

« در روزهای نخست که بحث های اقتصادی مطرح شده .... آقای رئیسی با پشتوانه بنیادها آستان قدس رضوی بیشتر در واقع در پی این است که مشاغل با هزینه پائین مثلاً در شهرداری ها در روستاها کارهای کشاورزی و اینگونه کارها که به لایه های پائینی جامعه که پایگاه اجتماعی در واقع اصولگرایان مورد نظر آقای رئیسی را تشکیل می دهند روی آنها زوم کرده و درباره طبقه متوسط برنامه ای ایشان ندارد. آقای قالیباف ایشان هم شعار ۲۵۰ هزار تومان برای هر نفر بیکار .. ولی آقای روحانی بیشتر به سرمایه گذاری های گسترده بعد از برجام نظر دارد و به سادگی ایشان هم نخواهد توانست بیش از ۷۰۰ - ۸۰۰ هزار شغلی که در دسترس می تواند باشد ایجاد بکند.»<sup>۱۵</sup>

#### **۸- بهبود وضعیت اقتصادی؛ در گرو تنش زدایی در عرصه خارجی**

« در این انتخاباتی که یکی از مشخصه های اصلی این هست که دایره خوبی نظام هم حلقه خوبی های نظام هم تنگ تر شده یعنی به روایتی اگر در گذشته خیلی از افراد درون حاکمیت یا کسانی که سابقه داشتند در درون نظامی توانسته اند کاندید شوند در این دوره نتوانستند آنها را هم حذف کردند و تاکید بر این که فقط طرح های اقتصادی مطرح شود مسئله اساسی این هست که یک اقتصاد خوب یک اقتصاد شکوفا نمی تواند بستگی نداشته باشد به سیاست کلان کشور در سطح داخلی و در سطح به ویژه خارجی در جمهوری اسلامی ایران سیاست خارجی دست کم در دوره آقای روحانی می شود گفت که بسیار کم در حیطه اختیارات آقای روحانی بود به غیر از مسئله برجام که بعد از آنکه فشار به آقای روحانی آمد که ایرادهایی از طرف طیف های محافظه کار مطرح می شد که گفتند با تایید و صلاح دید رهبر بوده در بقیه مسائل در سیاست منطقه ای جمهوری اسلامی دولت آقای روحانی هیچ نفوذی یا هیچ می شود گفت نظارتی حتی ندارد و به نوعی تنها تایید کننده و توجیه کننده سیاست هایی هست که از بین رهبری اعمال می شود و همین را شما هنوز این دوره شروع نشده با تغییراتی که در کشورهای منطقه در سطح سفرا ایجاد شده آقای ایرج مسجیدی با سابقه که در سپاه پاسداران سپاه قدس دارد در راس دیپلماسی ایران در عراق قرار می گیرد در لبنان در سوریه وضعیتی که در کشور.»<sup>۱۶</sup>

«نشانه هایی از اینکه انعطاف در رویکرد خارجی جمهوری اسلامی ایران ایجاد شود نیست مسئله ای که ارتباط دارد به نوعی به سیاست اقتصادی جمهوری اسلامی که این دست کم از منطقه نمی تواند هیچ سرمایه ای را جذب کند یعنی آن

<sup>۱۴</sup> - احمد علومی استاد دانشگاه و پژوهشگر اقتصادی در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۶

<sup>۱۵</sup> - علی حاجی قاسمی مدیر دپارتمان علوم سیاسی و سیاست گذاری اجتماعی دانشگاه سودرتون سوئد، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

<sup>۱۶</sup> - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶

امنیتی که برای جذب سرمایه خارجی باید وجود داشته باشد حتی در چهار سال گذشته کم آن که نبوده در چهار سال پیش رو نمی شود گفت که وضعیت بهتر خواهد شد...»<sup>۱۷</sup>

### ۹- نهادهای موازی؛ مانع اقدامات دولت در عرصه اقتصادی

«مجری: آیا حسن روحانی موفق بوده در اینکه توضیح بدهد به مردم که چرا از لحاظ اقتصادی کشور موفق نبوده بعد از برجام؟ (علی حاجی قاسمی) خیر به نظر من موفق نبوده و ایشان تلاش نکرده به نظرم یک بار برای همیشه ایشان باید این کار را انجام بدهد... یک بخش مهمی که در اقتصاد ایران وجود دارد نهادهای موازی هستند که در زمانی به درست وارد اقتصاد شدند مسائلی را حل کردند پروژه های بزرگی را انجام دادند ولی این نهادهای موازی که در اقتصاد فعالیت دارند امروز تبدیل به مانع شدند.. این مهمترین کاریست که دولت باید انجام بدهد و در این مبارزه انتخاباتی هم با آقای قالیباف با آقای رئیسی و دیگر رقبا این را به بحث بگذارد نکته دوم این است که پیشرفت اقتصادی نیاز به امید دارد آرامش دارد تنش در سیاست ایران تنش در اقتصاد ایران مانع از رشد خواهد شد و من تضمین به شما می دهم که اگر این آرامش برنگردد ما رشد و پویایی نخواهیم داشت سرمایه گذاری صورت نخواهد گرفت.. و سوم، یک بار برای همیشه هم ما با این عوام فریبی و پوپولیست و دادن وعده های توخالی مرز بندی بکنیم من واقعا سورپرایز شدم از اینکه نامزدها اینگونه می آیند و شعارها و برنامه هایی می دهند بدون اینکه اشاره بکنند که بودجه این شش میلیون شغل چگونه تامین خواهد شد چه مشاغلی هست...»<sup>۱۸</sup>

### ۱۰- وعده های اقتصادی؛ حربه ای برای جذب رای مردم

«اگر شعار آیت الله خمینی مبنی بر اینکه برق و گاز را مجانی می کنند به عمل پیوست این شعارها هم به عمل خواهند پیوست یعنی دقیقا برخی از کاندیداهای ریاست جمهوری دست روی نقطه ای می زنند که چند دهه است که با همین حربه توانسته اند بخشی از گروه های مردم رای بگیرند ولی دیگر زمان عوض شده است و امیدوارند در این انتخابات چنین روش های فریبکارانه ای که اساسا با واقعیت هیچ تناسبی ندارد استفاده نشود.»<sup>۱۹</sup>

### ۱۱- وعده های قالیباف؛ تداعی کننده آب و برق مجانی!!

«اگر یادتان باشد این خیلی ویدئوی معروفی است که آیت الله خمینی در بهشت زهرا گفتند که من آب و برق مجانی می کنم یا همان اول انقلاب گفتند وزیر مسکن بودند آقای خسروشاهی گفتند که مسکن ارزان می شود حتی مجانی می شود. یک چیزی گفتند که اغوا کننده بوده ولی هیچ کدام از این ها به حقیقت نپیوست و هر روز وضع بدتر و بدتر شد و این دقیقا دست گذاشتن به همان نسخه ای است که چهل سال قبل آیت الله خمینی استفاده کرد ولی به نظر من با توجه به همین رسانه های آزادی که الان وجود دارد و فضای مجازی که داخل کشور وجود دارد. شبکه های اجتماعی وجود دارد رسانه های مستقل و مسئولی که وجود دارد همکاران من می بینیم که داخل کشور رویش می نویسند دارند سوال

<sup>۱۷</sup> - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶

<sup>۱۸</sup> - علی حاجی قاسمی مدیر دپارتمان علوم سیاسی و سیاست گذاری اجتماعی دانشگاه سودرتون سوئد، بی بی سی - ۹۶/۲/۶

<sup>۱۹</sup> - امید معماریان، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

از برنامه می کنند در مورد جزئیات می پرسند امیدوارم این فضا باعث بشود افرادی مثل قالیباف نتوانند از خلایبی که وجود دارد در کشور خلا فضایی باز برای نقد و انتقاد سو استفاده بکنند.»<sup>۲۰</sup>

## ۱۲- انقلاب اقتصادی در گرو انقلاب در عرصه سیاست خارجی

«آقای قالیباف اگر که می خواهند این کار بکنند باید حتما بتوانند که مشکل تحریم ها که علیه ایران وجود دارد را حل بکنند باید میلیاردها دلار سرمایه گذاری در ایران ایجاد بشود درهای کشور باز بشود به این معنی است در حوزه سیاست خارجی باید یک انقلاب رخ بدهد ایران باید در زمینه سوریه و لبنان و فلسطین اینها عقب نشینی هایی بکند و کلی اتفاق بیافتد که بشود این موانع اقتصادی که به هر حال سرمایه گذاری در ایران مشکل مواجه می کند را از رو بردارند که با این وضعیت که در آن هستیم و با نحوه اعمال سیاست خارجی به نظر من اصلا امکان پذیر نیست. بنابراین آن چیزی که آقای قالیباف می گویند در این چند هفته ای که نزدیک به انتخابات است و وقت کمی است و فرصت کمی است و رسانه های آزاد آنچنان وجود ندارند که نظارت کنند به این حرف ها سازمان های مستقلی وجود ندارند که بگویند که اینها را بصورت متقن بررسی کنند و مردم بگویند که دروغ هست. وقت کافی نیست برای اینکه مردم متوجه بشوند که اینها شعارهای عوام فریبانه ای است. در یک چنین شرایطی است که همه این کاندیداها حرف هایی را می زنند که اساسا از تو اتاق های فکر از اتاق های برنامه ریزی توسط کارشناسان در نیامده است. اینها در یک چند ساعتی که نشسته اند با هم احساس کرده اند که با گفتن چنین حرف هایی از مردم رای بگیرند.»<sup>۲۱</sup>

## ج- نامزدی اسحاق جهانگیری؛ پوششی یا آماده شدن برای دور بعد؟!

### ۱- نامزدی اسحاق جهانگیری؛ احتیاطی و الگوبرداری از انتخابات آمریکا

« شما از هاشمی رفسنجانی اسم آوردید اگر خاطرتان باشد شایعه بسیار قوی وجود دارد که هاشمی رفسنجانی به مرگ طبیعی نه مرد بلکه در استخر خانه اش نوعی نفشش را ببند آوردند خوب یک همچین گمانی یک همچین ترس یک همچین وحشتی هم از این وجود دارد که همچین بلایی هم در یک شکل دیگرش سر آقای روحانی بیاید به همین دلیل انتخاب یک نامزد جانشین کار به جایی است دوم این که فکر می کنم آقای روحانی هم همان سیستم انتخاباتی آمریکا را دارند تکرار می کنند یعنی رییس جمهوری هست برای خودش کاندید انتخاب می کند به عنوان معاون که معاون و رییس جمهور آینده هر دو مبارزات انتخاباتی را به پیش می برند حال طبق قوانین موجود ایران همچین سمتی به این شکل در نظر گرفته نشده در قانون اساسی به به اصطلاح نامزد بلا واسطه و معاونش این شکل را انتخاب کردند نه ایشان کنار خواهد رفت راه دیگری هم از این نخواهد داشت آن وقت هم معاون تبلیغاتی آقای روحانی هم خواهند بود.. واقعیت این است که ایشان همراه معاون آقای روحانی خواهند بود و در سمت معاونت هم همراه ایشان مبارزات انتخاباتی را به پیش خواهند برد.»<sup>۲۲</sup>

۲۰ - امید معماریان، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

۲۱ - امید معماریان، تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۵

۲۲ - مهران براتی در گفتگو با تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۶

## ۲- ائتلاف اصلاح طلبان با اعتدالی‌ها؛ ائتلافی انفعالی و از سر ناچاری

«فضای انتخاباتی واقعا مثلا طیف‌های اصلاح طلب واقعا امید دارند به این که بعد از انتخابات وعده‌هایی حالا نه در سطح وعده‌های غیر واقعی حتی کف مطالبات آنها عملی شود؟ (رئیس دانا) تا آنجا که من می‌دانم و شنیده‌ام از خودشان کاوش می‌کنم نه، در واقع این امید را ندارند اما دست به یک ائتلاف زدند به گونه‌ای ناگزیر چرا که به حالت انفعالی دچار شدند در واقع گمان می‌کنم که هیچ چاره‌ای ندارند بهترین راهشان بهترین امیدشان مثلا خود آقای روحانی است چون فکر می‌کنند که اگر آقای روحانی انتخاب نشود مثلا قالیباف یا ریسی ممکن وضع برای آنها بدتر شود اما از نقطه نظر اقتصادی به نظر من تا زمانی که ساختارها طور دیگری هستند و در این پاشنه می‌چرخد خیلی فرق نمی‌کند بنابراین اصلاح طلب‌ها به گمان من یک نوع دلدادگی گریزناپذیر انفعالی پیدا کردند نسبت به این قضیه آن روحیه اوایل دهه هشتاد دوره اول آقای خاتمی را که فعال بودند سازمان می‌دادند و نشریه منتشر می‌کردند آن را نه روحیه شان را دارند نه امکاناتش را و همه این شکست‌ها ناشی از این است آن زمانی که فرصت پیدا کردند به جستجوی تشکل‌های واقعی...»<sup>۲۳</sup>

## ۳- نامزدی جهانگیری؛ نگاه اصلاح طلبان به انتخابات ۱۴۰۰

«به نظر می‌رسد در مورد آقای جهانگیری حداقل این مسئله صدق می‌کند آقای جهانگیری یک اصلاح طلب کلاسیک است در نزدیکی اش به هاشمی رفسنجانی، خاتمی، میرحسین موسوی هیچ تردیدی وجود ندارد زاویه‌ای هم بین او و حسن روحانی نیست در واقع جناح راست سعی می‌کند یک جنگ روانی عظیمی را ایجاد بکند اما مسئله کلیدی این هست که در جناح مقابل آقای روحانی با زوج ریسی، قالیباف حداقل در واقع روبرو خواهد بود تازه اگر آقای میرسلیم را کنار بگذاریم حضور آقای جهانگیری با هدف دفاع از حسن روحانی توضیح سیاست‌های و موفقیت‌های دولت انجام شده ضمن اینکه یک نکته کلیدی هم وجود دارد اصلاح طلبان ظاهرا به انتخابات ۱۴۰۰ فکر می‌کنند و آقای جهانگیری یکی از کلیدی‌ترین نامزدها برای آن دوران خواهد بود.»<sup>۲۴</sup>

## ۴- نامزدی جهانگیری؛ حمایت از روحانی در برابر ارتش انتخاباتی حاکمیت!!

«مشخصات سیاست ایران عوض شده در مقابل آقای روحانی در واقع یک جناح قرار ندارد یک ارتش بزرگی قرار دارد از صدا و سیما گرفته، ائمه جماعات، رسانه‌ها تازه کانال‌های تلگرامی هم که داشتند سپاه پاسداران توی اسفند ماه کانال‌های تلگرامی حامی دولت را قلع و قمع کرد در واقع این فرصت مناظره‌های تلویزیونی تنها فرصت دولت آقای روحانی است نه فقط برای دفاع از عملکرد خودش بلکه ظاهرا امیدهایی هم دارند برای اینکه صف شکنی بکند حرف‌هایی را مطرح بکند آقای روحانی توی این سفری که اخیرا داشته گفته من قول می‌دهم در چهار سال آینده از کسی نترسم بنابراین فکر می‌کنم که در این مقطع حضور آقای جهانگیری به نفع آقای روحانی خواهد بود.»

«داستان آقای جهانگیری البته متفاوت است، آقای جهانگیری با یک طرح سیاسی مشخص برای حمایت از دولت آقای روحانی، انتقاد از احمدی نژاد در واقع و ایجاد موازنه در مقابله با زوج قالیباف- ریسی وارد میدان شده است. هنوز

<sup>۲۳</sup> - فریبرز ریسی دانا کارشناس اقتصادی در گفتگو با تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶

<sup>۲۴</sup> - مهدی مهدوی آزاد، روزنامه نگار از بن آلمان، بی بی سی - ۹۶/۲/۵

دست خودشان را باز نکرده اند و هنوز معلوم نیست آقای جهانگیری دقیقا می خواهد چگونه نقش خودش را بازی و ایفا بکند.»<sup>۲۵</sup>

#### د- رویکرد تخریبی رسانه های بیگانه به نامزدی ابراهیم رئیسی

##### ۱- ابراهیم رئیسی؛ احمدی نژادی معمم!

« آقای رئیسی در اولین برنامه اش در واقع دومین برنامه وی بود او قبلا در اینستاگرام گفتگوی زنده با مخاطبانش داشت اما در اولین برنامه صدا و سیما خود عملا طبقه محروم، مذهبی و فرودست اقتصادی جامعه را هدف گرفت، نشان وی هم فاصله عمیق بین بازتاب ها و برداشت های مردمی در بین دو قشر جامعه هست تصویری که آقای رئیسی از خودش به نمایش گذاشت، تصویر یک احمدی نژاد معمم بود، در واقع همه آن چیزی که آقای رئیسی می گفت از سیاست هاش در حوزه مسکن یا همان مسکن مهر، حوزه سیاست خارجی وی، نوع نگاهش به سیاست داخلی، اشتغال زایی، مسئله عدالت اجتماعی، مسئله برخورد با اشرافی گری، در واقع تمام آنها سیاست های رسمی و اعلام شده دولت آقای احمدی نژاد بود البته آقای رئیسی با ادبیات اخلاقی تر مطرح کرد، سعی کرد چهره قوی و مصممی از خودش بسازد، در پایگاه هواداران او من دیدم ولوله ای به پا شده، مخصوصا اینکه انتقادات بسیار صریحی را از وضعیت اقتصادی کشور تلویحا از دولت مطرح کرد اما در بین طبقه متوسط و روشنفکر با بازتاب بسیار منفی مواجه شد و همه همین حرف را می زدند که او یک احمدی نژاد جعلی و کوچک است و مهمترین و کلیدی ترین نکته همین بود که شما گفتید، تقریبا آقای رئیسی هیچ برنامه ای ارائه نداد.»<sup>۲۶</sup>

«رقیب جدی ظاهر نشدند جلب توجه کردند ولی به عنوان یک رقیب انتخاباتی هنوز فکر نمی کنم کسی تلقی جدیتی از رقابت ایشان با آقای روحانی داشته باشد با این گفتگو، وگرنه یک ابزار بیرونی دیگری دارد که اسم ایشان را در راس رقبای آقای روحانی قرار می دهد ولی این گفتگو چنین نقشی را ایفا نکرد.. آنچه که از این گفتگوی آقای رئیسی بازتاب دارد گره می خورد با آنچه که از قبل از ورود ایشان و پروپاگاندایی که شروع شد و بستری که برای ورود ایشان آماده شد. البته بازتابش جلب توجه کرد به دو دلیل؛ یکی این که یک سری عناصر مشترک لفظی ایشان در کلامش داشت با آقای احمدی نژاد. مسکن مهر، افزایش یارانه ها مشترکات لفظی بود در کلام ایشان و احمدی نژاد؛ همین خودش مثبت یا منفی بازتاب ایجاد می کرد. یکی هم مشترکات معنوی؛ مثلا " این که برخورد با فساد و این حرفها، حرف های دولت پاکدست رو به یاد می آورد توجه به جوانان، آن آخر احمدی نژاد می گفت مگر مشکل جوانان ما موی شان هست- این مشترکات معنوی که در کلام ایشان و احمدی نژاد داشت بازتاب ایجاد کرده. غیر از اینکه آن اسم آقای رئیسی از قبل از ورودش به انتخابات به جهت این که منشاء این تئوری از کجاست، جانشینی برای مقام رهبری یا سمتی که ایشان گرفت به عنوان رئیس تولید آستان قدس و این سمت شاید بعضی ها فکر می کردند شاید خیلی بزرگتر باشد... ولی بعد معلوم شد که نه...»<sup>۲۷</sup>

<sup>۲۵</sup> - مهدی مهدوی آزاد، بی بی سی - ۹۶/۲/۷

<sup>۲۶</sup> - مهدی مهدوی آزاد، بی بی سی - ۹۶/۲/۷

<sup>۲۷</sup> - رضا انصاری راد روزنامه نگار از تهران در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۷

« اولین برنامه تبلیغاتی و تلویزیونی ابراهیم رئیسی به شکلی غیرمستقیم یادآور سیاست‌ها و رویکردهای اساسی محمود احمدی‌نژاد بود. اگرچه رئیسی ادبیاتی متفاوت با ادبیات مشهور احمدی‌نژاد دارد، و کوشید آن‌را در این برنامه نیز رعایت و متبلور کند. اما مستقل از ادبیات، رئیسی آشکارا همان سیاست‌های محمود احمدی‌نژاد را از منظری پوپولیستی در دستور کار قرار داده است... آقای رئیسی را می‌توان احمدی‌نژاد ۱۳۹۶ دانست؛ کسی که البته پروژه‌ها و بلندپروازی‌های سیاسی‌اش محدود به قوه مجریه نیست و برای نشستن بر صندلی رهبری جمهوری اسلامی پس از فقدان نفر نخست نظام، طراحی کرده است.»<sup>۲۸</sup>

## ۲- وعده رئیسی برای اشتغال‌زایی از فضای مجازی؛ در تناقض با برخوردهای قوه قضائیه!

« کمی از سابقه کاری آقای رئیسی را که به آن نگاه می‌کنیم، می‌بینیم بیشتر در قوه قضائیه بوده در واقع وی در این دوران پس از انقلاب در قوه مجریه نقش چندانی نداشته است اما در همین صحبت‌های او به استفاده از فضای مجازی برای ایجاد اشتغال اشاره کرده است ... در بخش دیگری گفته است استفاده از فضای مجازی برای شفاف‌سازی برای جلوگیری از به گفته او دزدی‌ها، خلاف‌ها و فسادهای اداری، این در حالی که ما می‌بینیم، قوه قضائیه برخورد کرده با اشخاصی که در همین یکی دو سال گذشته پرونده‌هایی را در فضای مجازی برملا کردند و از آن به عنوان فساد چه در قوه مجریه و چه در قوه قضائیه نام بردند و دیدیم همین قوه قضائیه با آنها برخورد کرده است حالا آقای رئیسی شعاری سر دادند درباره اینکه از این فضای مجازی استفاده برای شفاف‌سازی آیا شما تناقض در این نمی‌بینید؟ ... (مهدوی‌آزاد) چرا اینها تناقضات ذاتی فضای انتخابات در ایران است که به شدت هم مشهود است. به نظر می‌رسد که در گام نخست آقای رئیسی سعی می‌کند با پدر خانم خودش آیت‌الله علم‌الهدی امام جمعه بسیار تند رو مشهد فاصله گذاری بکند نوع نگاهی که او به فضای مجازی داشت در حالی است که آیت‌الله علم‌الهدی به گفته خودش یکی از بزرگترین دشمنان و مخالفان فضای مجازی است و بارها گفته است من پیشنهاد فیلترینگ را داده‌ام حتی در مورد هنرمندان آقای علم‌الهدی بارها درباره سینمای ایران بسیار بد حرف زده، آقای رئیسی در واقع خیلی خوب راجع به سینما حرف زد و گفت، سینما را باید نجات بدهیم و این هم باید به دست خود هنرمندان باشد و یکی از عجیب‌ترین مواضع وی در مورد منتقدان و مطبوعات بود.. این جدا از عجایب، تناقضات شاید بگویم از ریاکاری‌های فضای سیاسی ایران هست!»<sup>۲۹</sup>

## ۳- تخریب ابراهیم رئیسی؛ شباهت‌های رئیسی و مرتضوی!!

« قرابت بسیار زیادی هست میان آقایان (سبعده) مرتضوی و رئیسی، اینها از حیث شغل، منش و رفتار شباهت‌های بسیار زیادی با هم دارند، خیلی طبیعی است آقای مرتضوی در کارزار آقای رئیسی شرکت بکند و از ایشان حمایت بکند اینها سوابق کاریشان هم بسیار به هم نزدیک است اما اینکه ستاد آقای رئیسی اینها را انکار می‌کند طبیعی است به دلیل اینکه آقای مرتضوی از سوابق بسیار منفی برخوردار است، ستاد آقای رئیسی نمی‌خواهد با افرادی مثل آقای مرتضوی هویت یابی کند.»<sup>۳۰</sup>

<sup>۲۸</sup> - مرتضی کاظمیان، رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

<sup>۲۹</sup> - مهدی مهدوی‌آزاد، بی‌بی‌سی - ۹۶/۲/۷

<sup>۳۰</sup> - مجید محمدی، رادیو فردا - ۹۶/۲/۷

## ه - تلاش رسانه های بیگانه با هدف دوقطبی نمایی فضای انتخابات

### ۱- رقابت رئیسی - روحانی؛ تقابل مهاجم - مدافع!

«شش نامزدی که انتخاب شده شاید دیگر کمتر کسی نداند رقابت اصلی بین دو نامزد است ... رقابت اصلی بین آقای روحانی رییس جمهور کنونی با آقای ریسی هست که نامزد اصلی و اساسی جناح محافظه کار یا طیف های محافظه کار دوران جمهوری اسلامی است.»<sup>۳۱</sup>

«تقابل ابراهیم رئیسی و حسن روحانی با صحبت های دیشب رئیس آستان قدس رضوی وارد فاز تازه ای شد. نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران هم صحبت کرده و گفته با اینکه سپاه پاسداران نقشی در انتخابات ندارد اما انقلابی می ماند. (حجت الاسلام) سعیدی گفت مهمترین چالش سپاه افراد زاویه دار با ولایت است ... همانطور که انتظار می رفت آقای روحانی مدافع وضع موجود هست در صحبت هایی که کرده در حدود یک ساعت اولاً همان استراتژی حمله به مخالفان سیاسی خودشان را داشتند مثل سخنرانی های چند ماه اخیر در مناسبت های مختلف. گفتند لحن مسئولان قبل از سال ۹۲ لحن تقابل و جنگ بود. گفتند افراط و تفریط نتوانسته موجب خوشبختی هیچ ملتی بشود و گفته ما باید فضا را باز کنیم فضا در عین اینکه امن باشد نباید امنیتی باشد و گفته مردم دیگر به خاطر انتقاد از دولت در دولت من دستگیر نمی شوند... آقای رئیسی مهاجم هستند. واکنش های خیلی زیادی هم به دنبال داشته است.»<sup>۳۲</sup>

### ۲- رقابت رئیسی - روحانی : القاء دوقطبی روس گرا و غرب گرا!

«(مجری تلویزیون من و تو): چرا نماینده پوتین و آقای رئیسی؟ (مهران براتی) آقای پوتین در ایران هم همان سیاستی را دنبال می کند که در آمریکا کرد در حمایت از آقای ترامپ، در فرانسه کرد در حمایت از رییس حزب شبه فاشیستی در فرانسه .. با عنوان تولیت آستان قدس آن شکل ظاهریش است ولی هر کس در دنیای سیاست است معنی این را می فهمند یک مسئله خیلی عجیب غربی نیست این دیدارها چرا قبلا با زمانی که با آقای خاتمی رییس جمهور می خواست شود همچین دیداری مذهبی انجام نگرفت یا اشکال دیگر نه الان انتخاب کاملا آگاهانه است انتخاب انتخابی است که حمایت از خطی است که در حقیقت همان بنیاد احمدی نژادی است در سیاست رودرویی با آمریکا پیش بردن درگیری بیشتر با دنیای غرب و این مسئله ای است که آقای ریسی می خواهد دنبال کند انتخاب آقای پوتین هم کاملا آگاهانه است!»<sup>۳۳</sup>

### ۳- دوقطبی تنش زدایی - تنش زایی!؟

«ابراهیم رئیسی نامزد تندرو انتخابات ریاست جمهوری آینده ایران روز چهارشنبه گفت آمریکا باید از ایران بترسد تا از تحریم ها و تهدیدهای خود علیه این کشور دست بردارد. وی که این اظهارات را در مصاحبه ای تلویزیونی بیان می کرد افزود: «امروز آمریکایی ها از نام ایران می ترسند. این راه حل است. راه حل، عقب نشینی نیست. ما باید آنها را مجبور به عقب نشینی کنیم.» رئیسی در انتخابات آینده رقیب اصلی حسن روحانی رئیس جمهور میانه رو فعلی ایران به شمار می رود که تلاش کرده است روابط با غرب را بهبود بخشد و دولت او نیز توانسته است موافقتنامه ای هسته ای را با

۳۱ - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۶

۳۲ - تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۷

۳۳ - مهران براتی در گفتگو با تلویزیون من و تو - ۹۶/۲/۶

قدرت های جهان امضا کند. تندروهای ایران با انتقاد از این موافقتنامه می گویند روحانی چیزهای زیادی را از دست داده است. به طور گسترده، روحانی در انتخابات آینده نامزد پیشواز تلقی می شود اما رئیسی از افراد نزدیک به آیت الله علی خامنه‌ای رهبر معظم ایران است.»<sup>۳۴</sup>

« در عرصه سیاسی خارجی نیز رئیسی کوشید بر کلیدواژه «دشمن»، به مثابه مفهوم محبوب رأس هرم نظام سیاسی، تاکید کند. قابل تأمل آن که وی مقابله با ایالات متحده را از سویی به افزایش قدرت اقتصادی کشور ارجاع داد و از سوی دیگر، و به شکل غیرمستقیم، از اهمیت مداخله نظامی ایران در کشورهای منطقه (از جمله سوریه) دفاع کرد وی همچنین با اشاره به ماجرای بازداشت شماری از سربازان نیروی دریایی آمریکا در خلیج فارس، از وضع «تحقیرآمیز» نیروهای نظامی «دشمن» گفت و از آن تجلیل کرد. نگاهی که به گونه‌ای برجسته با سیاست خارجی دولت روحانی و دیپلماسی اتخاذشده در چهار سال گذشته در فاصله است.»<sup>۳۵</sup>

## و- ارزیابی عملکرد و وعده های حسن روحانی در بستر انتخابات

### ۱- برجام، بزرگترین دستاورد حسن روحانی

« بعضی از انتقادهای قالیباف به دولت ایران وارد است اما ملاحظه بفرمایید، بزرگ ترین دستاورد آقای حسن روحانی، برجام است که با حل این مساله به طور موقت، مقدار زیادی از پول ایران که بر اساس برآوردها در آمریکا، حدود صد میلیارد دلار است، آزاد شد. از طرف دیگر، بایستی به یاد بیاوریم، آن امکاناتی را که در زمان آقای احمدی نژاد وجود داشت و ایشان به باد داد، در دولت آقای روحانی، وجود نداشت، به عنوان مثال، قیمت نفت در دولت روحانی در مقایسه با زمان آقای احمدی نژاد کمتر از نصف شد. در همین حال، آقای روحانی از این نظر که ساختار اقتصادی ایران را تغییر دهد یا حداقل قدم هایی را در این زمینه بردارد، کوتاهی کرد. ایشان برای اینکه اقتصاد ایران را از وضع پریشانی، رانتی، و اینکه تمام چیزها در اختیار کسانی است که هم اسلحه و هم پول در اختیارشان است، خارج کند، اقدامی نکرد حالا اگر وضع ایران را با کره جنوبی مقایسه کنیم، در چهل سال گذشته، کره جنوبی با آنکه کشوری بسیار عقب مانده بود، امروز به لحاظ اقتصادی در دنیا در رده سیزدهم است، چرا که مسایلی را که باعث عدم سرمایه گذاری و فعالیت اقتصادی در کشورشان می شد، حل کردند.»<sup>۳۶</sup>

### ۲- رای به روحانی، انتخاب میان بد و بدتر!

«این دستاوردها (اقتصادی دولت روحانی)، آنچنان نیست که مردم ایران تنها به این علت ها به وی رای دهند، بلکه مردم به مسایل دیگری نیز توجه می کنند. یکی از مسایلی که ایشان مطرح کرد که بیشتر راجع به آزادی های اجتماعی اقدام کنیم، مردم شاید در این مورد بیشتر نگران باشند در همین حال، مساله اینست که اگر به ایشان رای ندهند به چه کسی رای بدهند؟ مردم ایران ممکن احساس کنند که داوطلبان (کاندیداهای) دیگر، این مسایل را بدتر کنند.»<sup>۳۷</sup>

<sup>۳۴</sup> - آسوشیتدپرس - ۹۶/۲/۷

<sup>۳۵</sup> - مرتضی کاظمیان، رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

<sup>۳۶</sup> - کامران دادخواه، استاد اقتصاد دانشگاه نوری ایسترن از بوستون آمریکا، بی بی سی - ۹۶/۲/۸

<sup>۳۷</sup> - کامران دادخواه، استاد اقتصاد دانشگاه نوری ایسترن از بوستون آمریکا، بی بی سی - ۹۶/۲/۸



« به نظر می آید که با گذشت زمان تعداد مقاماتی که هویت آنها در قوای قهریه شکل گرفته بیشتر و بیشتر می شود و این امر کار کسانی را که می خواهند شهروندان را تشویق به رای دادن میان بد و بدتر کنند دشوار می سازد. حکومت دیگر به غیر از نیروهای سپاهی و بسیجی و روحانیون امنیتی نزدیک به بیت کسی را محرم اسرار و قابل اعتماد نمی داند. به این صورتی که پیش می رود احتمالا در دهه‌ی آینده در صورت تداوم نظام، شهروندان ایرانی مخیر خواهند بود میان دکتر حسین الله کرم (دکتر قالیباف نسل دوم)، قاضی سعید مرتضوی یا قاضی صلواتی (قاضی رئیسی نسل دوم) و دکتر حسن عباسی (دکتر روحانی نسل دوم) یکی را برای ریاست جمهوری برگزینند.»<sup>۳۸</sup>

### ۳- وعده روحانی برای تحقق مطالبات مردم؛ وعده ای پوپولیستی

« ایشان در اولین برنامه انتخاباتی خود اعلام کردند، اگر برای چهار سال آینده دوباره مردم به من رای دهند و رییس جمهور شوم، برای تحقق مطالبات مردم از هیچ کسی نمی ترسم؛ این حرف یک مقدار شائبه پوپولیستی و عوام فریبی را دارد، مگر در دوره دوم ریاست جمهوری قرار است چه اتفاقی بیافتد که ایشان از هیچ کسی نخواهد ترسید. به هر حال، اگر ایشان در این گفته ها صادق است، در همین فرصت ایام تبلیغات انتخاباتی، باید علائمی از این نترسیدن را نشان دهد. چرا که به هر صورت مشخص است، مانع اصلی که جلوی تحقق مطالبات اکثریت جامعه را گرفته است، نهاد ولایت فقیه است.»<sup>۳۹</sup>

### ز- ارزیابی نخستین مناظره نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری

#### ۱- مناظره اجتماعی، تحت الشعاع مجادلات اقتصادی و سیاسی

« اولین مناظره تلویزیونی شش نامزد انتخابات ریاست جمهوری در ایران داغ و دیدنی بود. این مناظره سه ساعته قرار بود درباره مسائل اجتماعی باشد اما بخش زیادی از آن به مجادلات اقتصادی و سیاسی گذشت؛ مخصوصا بین حسن روحانی و اسحاق جهانگیری از یک طرف و محمدباقر قالیباف از طرف دیگر.»<sup>۴۰</sup>

#### ۲- مسایل و معضلات اجتماعی؛ تحت الشعاع وعده های اقتصادی و توزیع پول!

« بعد از گذشت چهل سال از جمهوری اسلامی الان می توان بگویم که اجتماعیات در جمهوری اسلامی خلاصه می شود به اقتصادیات و اینطور که معلومه اقتصاد علم زیربنایی همه چیز است یک تعریف ماتریالیستی از اقتصاد، من این چیزی که دیدم تقریبا هیچ کدام از کاندیداها درباره اجتماعیات و آن مشکلات اساسی اجتماعی که در ایران هست که خیلی هاش به آزادی های اجتماعی برمی گردد به تبعیضی که بین مرد و زن هست با اقلیت ها هست با دگرباش های جنسی هست به هیچ کدام از اینها نپرداختند به مشکل عظیم مهاجرت ایرانیان نپرداختند و اصولا برنامه ای هم برای این نداشتند گویا که تلویزیون آمده بود یکسری سؤال طراحی کرده بود که هر جوری هست این سؤال ها بخورد به یارانه و اینکه پول پخش می کنند و تمام سؤال ها هم از مسکن گرفته تا ازدواج تمامش در خطبه ای که آقای قالیباف و رئیسی می خواندند ختم به این می شد که آقا ما یک پولی می دهیم دو برابرش می کنیم ده برابرش می کنیم و کلا به همه پول

۳۸ - رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

۳۹ - علی افشاری، کارشناس مسایل ایران ساکن آمریکا در گفتگو با رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

۴۰ - تلویزیون بی بی سی - ۹۶/۲/۸

می دهیم به همین راحتی ، من هیچ برنامه خاصی از هیچ کدام کاندیداها ما نشنیدیم فقط این وسط می توان گفت که آن کسی که احتمالا همه چیز را قرار نیست که با پول حل بکند کمی منطقی تر است.»<sup>۴۱</sup>

### ۳- مناظره اول؛ صحنه جنگ لفظی قالیباف و جهانگیری - روحانی

« اولین مناظره انتخابات ریاست جمهوری به صحنه درگیری لفظی بین اسحاق جهانگیری، حسن روحانی و محمد باقر قالیباف از سوی دیگر بدل شد. آقای جهانگیری در این مناظره محمد باقر قالیباف را متهم کرد که با «برخوردهای گاز انبری» و «نظامی» قصد برخورد با موضوعات اجتماعی دارد و در مقابل آقای قالیباف نیز از دولت آقای روحانی با عنوان دولت «چهاردرصدی» نام برد که به گفته او تنها حامی افراد ثروتمند و قدرتمند است..»<sup>۴۲</sup>

«اولین مناظره تلویزیونی نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری ایران صحنه درگیری لفظی حسن روحانی و اسحاق جهانگیری با محمدباقر قالیباف بود. مسئله ایجاد اشتغال در ایران در بسیاری از صحبت‌ها مسئله محوری بود. آقایان قالیباف و روحانی یکدیگر را به "دروغ‌گویی" متهم کردند. اسحاق جهانگیری هم به تندی از آقای قالیباف انتقاد کرد و عملکرد اصول‌گرایان را به واسطه حمایتشان از محمود احمدی‌نژاد زیر سوال برد. در مقابل آقای جهانگیری متهم شد که فقط برای حمایت از حسن روحانی در مناظره‌ها نامزد شده است... با وجود اتهام‌های مطرح‌شده، دو طرف به دو پرونده جنجالی "حقوق‌های نجومی" مدیران دولتی و "املاک نجومی" واگذار شده از طرف شهرداری تهران اشاره‌ای نکردند.»<sup>۴۳</sup>

« اولین دور مناظره نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری حسابی داغ و جنجالی به پایان رسید .. در این مناظره صحنه درگیری لفظی میان اسحاق جهانگیری و حسن روحانی از یکسو با محمدباقر قالیباف از سوی دیگر شد..»<sup>۴۴</sup>

### ۴- اولین مناظره؛ تداعی کننده تقابل روحانی و قالیباف در دور قبل

«اولین مناظره تلویزیونی ۶ نامزد دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری ایران به صحنه تقابل حسن روحانی، رئیس جمهوری فعلی و محمدباقر قالیباف، شهردار تهران تبدیل شد و اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس جمهوری هم حملات تندی به قالیباف کرد در این بین ابراهیم رئیسی که گفته می‌شود کاندیدای اصلی اصولگرایان است فروغ چندانی نداشت ... حسن روحانی و محمدباقر قالیباف که در انتخابات دور گذشته نیز تقابل شدیدی باهم داشتند، این بار هم با حملات متقابل خود داغ‌ترین بخش‌های مناظره کشدار و سه ساعته تلویزیونی را به خود اختصاص دادند. در انتهای مناظره هم روحانی و قالیباف بیش از زمان تعیین شده خود صحبت کردند و درحالی که یکدیگر را به دروغ‌گویی متهم می‌کردند با اصرار مجری مجبور به سکوت شدند. حسن روحانی که در مناظره قبلی با «حقوقدان» خطاب کردن خود و «سرهنگ» نامیدن قالیباف خبرساز شده بود این بار نیز قصد پاسخگویی به انتقادات پرشمار شهردار اصولگرا را داشت اما در مقاطعی عصبانی شد و اگر جهانگیری، معاون اولش به کمکش نیامده بود، احتمالا کار بالاتر می‌گرفت.»<sup>۴۵</sup>

۴۱ - محمد رهبر روزنامه نگار از نروژ ، بی بی سی - ۹۶/۲/۸

۴۲ - رادیو فردا - ۹۶/۲/۸

۴۳ - بی بی سی - ۹۶/۲/۸

۴۴ - بی بی سی - ۹۶/۲/۹

۴۵ - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۹

## ۵- کاندیدای پوششی فراتر از کاندیدای اصلی

« اسحاق جهانگیری، معاون اول حسن روحانی که به عنوان «کاندیدای پوششی» و یا «کاندیدای کمکی» روحانی شناخته می‌شود و برای انتخابات هم ستادی تشکیل نداده، توجه زیادی را در شبکه‌های اجتماعی به خود اختصاص داد. او با حملات مستقیم به قالیباف، کارنامه او در شهرداری را زیر سوال برد و عنوان کرد که با این کارنامه نباید وعده‌هایی درباره تحول اقتصادی و مدیریت کشور و یا مدیریت جهانی بدهد.»<sup>۴۶</sup>

« ابراهیم رئیسی، تولیت آستان قدس رضوی ابتدا به عنوان گزینه اصلی جانشینی آیت‌الله سید علی خامنه‌ای برای رهبری جمهوری اسلامی معرفی می‌شد. حالا او را کاندیدای اصلی اصولگرایان برای ریاست جمهوری می‌دانند اما در مناظره اول چندان به چشم نیامد و وارد مناظرات نشد. البته در محافل سیاسی شنیده می‌شود که قالیباف نیز «کاندیدای پوششی» رئیسی است و این فرضیه محتمل است که قالیباف سعی کرده باشد سپر بلای کاندیدای اصلی شود و اجازه بدهد رئیسی که جز حضور در قوه قضائیه کارنامه مدیریتی ندارد، از سوالات احتمالی در امان باشد.»

## ۶- اسحاق جهانگیری؛ برنده مناظره اجتماعی نامزدها

«کسی که برنامه ای نداشت و برنامه ای را ما نشنیدیم غیر از یکسری آمار و اینها، ولی من فکر می‌کنم که اگر جدل سیاسی را اصل بگذاریم خوب آقای جهانگیری چند کلمه ای به آقای قالیباف تاختند و به هر حال رودررو شدند حرف هایی را زدند که اتفاقاً آقای قالیباف باید پاسخ اینها را در شورای شهر تهران می‌داد و هیچ گونه پاسخی آنجا نداده بود و بالاخره در یک مقام بالاتری در مناظره تلویزیونی از شهردار تهران می‌شد چند سؤال را پرسید که تو در این همه سال چه کردی؟ من فکر می‌کنم که آقای جهانگیری بود که گوی سبقت را از دیگر رقبا ربود.»<sup>۴۷</sup>

«به نظرم برنده مناظره اول، آقای اسحاق جهانگیری بود، چرا که وی خیلی آماده با استفاده از آمارها و اطلاعات به چالش های طرف مقابل پاسخ می‌داد و نیز به مشکلات نامزدهای دیگر اشاره می‌کرد.»<sup>۴۸</sup>

« یکی از برنده‌های این مناظره، ماشین حساب بود، چرا که من اصلاً برخی از اعداد و ارقام را متوجه نشدم، کافست با ماشین حساب، اعداد و ارقام را محاسبه کنید، مثلاً ارقامی که در مورد پتروشیمی بیان کردند. آقای جهانگیری خیلی مستدل گفتند، اگر قرار باشد به این ترتیب شغل ایجاد شود، با احتساب این ارقام، اکنون باید پنج میلیون شغل ایجاد می‌شد. این نحوه بیان مسائل و ارقام، نشان می‌دهد که برخی از نامزدها، متوجه تفاوت بین هدف و برنامه نیستند. بعضی اوقات می‌دانیم که قصد داریم، برای پنج میلیون بیکار، شغل ایجاد کنیم ولی گفتن هدف با نحوه چگونگی اجرای آن که برنامه خوانده می‌شود، خیلی متفاوت است. بارها سؤال مطرح شد که برنامه تان برای ایجاد شغل و افزایش درآمد افراد چیست، اما نامزدها به جای آنکه برنامه شان را مطرح کنند، هدف شان را مطرح کردند. این مساله نشان می‌دهد، آنها تفاوت بین هدف و برنامه را به علت دور بودن از کارهای اجرایی نمی‌دانند.»<sup>۴۹</sup>

<sup>۴۶</sup> - تلویزیون آمریکا - ۹۶/۲/۹

<sup>۴۷</sup> - محمد رهبر روزنامه نگار از نروژ، بی بی سی - ۹۶/۲/۸

<sup>۴۸</sup> - مجید محمدی در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۹

<sup>۴۹</sup> - علیرضا صلواتی، بی بی سی - ۹۶/۲/۹

« اتفاقاً در این مناظره، نقط قوت تیم آقای روحانی و جهانگیری، در تقسیم کارشان بود که آقای روحانی از مجادله ها و بحث های تند پرهیز می کنند. اینکه وعده خاصی ندادند، به خاطر واقع بینی شان است. آقای روحانی معتقدند، باید ظرفیت های واقعی کشور را مدنظر قرار دهیم، سپس به آن سمت حرکت کنیم. ایشان در چهار سال پیش نگفتند که درآمد سه دهک پایین جامعه را سه برابر می کنم اما امروز با توجه به اعداد و ارقام، دریافتی سه دهک پایین جامعه سه برابر شده است البته با احتساب آنکه تورم در کشور پایین آمده و به عدد معقول ۹ درصد رسیده است.»<sup>۵۰</sup>

#### **۷- قالیباف، فراتر از رئیسی**

« .. آقای رئیسی تجربه کاری در حوزه های اجرایی نداشت، در دوره ای که در سازمان بازرسی و بعد قوه قضاییه بود، بیشتر نقش نظارتی داشت و چندان عملکردی در مسائل اجرایی کشور نداشت. همچنین به نظر می آید که ایشان با مسائل اجتماعی کشور نیز چندان آشنایی ندارند. ایشان نتوانستند دولت روحانی را به چالش بکشند و نیز به سؤالات میزبان برنامه مناظره، به خوبی پاسخ ندادند. در نظرسنجی ها، آقای رئیسی نسبت به آقای قالیباف پایین تر است. جبهه نیروهای مردمی انقلاب با دو نامزد وارد عرصه انتخابات ریاست جمهوری شدند، چرا که آنها اطمینان نداشتند، آقای رئیسی در مناظره ها بتواند به خوبی پاسخگو باشد؛ بنابراین آقای قالیباف را نیز معرفی کردند. اینکه چه کسی را در صدر فهرست خود قرار دهند، و نامزد نهایی را معرفی کنند، منتظر نتایج نظرسنجی ها در افکار عمومی هستند. با توجه به مناظره اخیر و شرایط کنونی، احتمالاً باید تمرکزشان به روی آقای قالیباف باشد.»<sup>۵۱</sup>

#### **۸- ناتوانی روحانی در کسب رای بالای ۵۰ درصد؛ کشیدن شدن انتخابات به دور دوم**

« مطرح شدن آقای جهانگیری از سوی بخشی از اصلاح طلبان در انتخابات، نخست احتیاطی بود که اگر آقای روحانی، رد صلاحیت شد، آنها نامزدی در انتخابات داشته باشند. اکنون به نظر می آید، با تایید صلاحیت روحانی، جهانگیری، نامزد پشتیبانی کننده است در این مناظره نیز کاملاً مشخص بود که آقای روحانی بر آمار و اطلاعات تسلط چندانی ندارد و آقای جهانگیری می تواند در این زمینه موفق تر عمل کند. احتمالاً آقای جهانگیری در مناظره ها حضور خواهد داشت و در روزهای پایانی، به نفع آقای روحانی کناره گیری خواهد کرد. در همین حال، نظرسنجی ها، جایگاه آقای روحانی را چندان قدرتمند نشان نمی دهد و همچنین میزان رای منفی آقای روحانی نسبتاً بالاست. از همین رو، تصور می کنم، انتخابات در دوره اول به نتیجه نمی رسد، و به دور دوم می کشد. احتمالاً در دوره دوم، موضوع های سیاست خارجی بیشتر مطرح خواهد شد و احتمالاً آقای روحانی در آنجا می تواند قدرتمند ظاهر شود.»<sup>۵۲</sup>

<sup>۵۰</sup> - علیرضا صلواتی ، بی بی سی - ۹۶/۲/۹

<sup>۵۱</sup> - مجید محمدی در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۹

<sup>۵۲</sup> - مجید محمدی در گفتگو با بی بی سی - ۹۶/۲/۹